
Lavreati 13. mednarodnega Lirikonfesta Velenje
Akademija Poetična Slovenija 2014

Zdravko Kecman
Esad Babačić
Namita Subiotto

Mednarodni Lirikonfest Velenje 2014 FESTIVAL LIRIČNEGA OBČUTJA

XIII. mednarodno književno srečanje v Velenju

Vila Bianca idr. prizorišča | 10. do 12. SEPTEMBRA 2014

MANIFEST(ATIV)NO

Strah pred poezijo in pesniki, premišljujočimi o evropskih agresijskih in diskriminacijskih pojavih 21. st. – njihovih umetniških interpretacijah in odsevih v novejši literaturi

11. PODELITEV ČASTNEGA NASLOVA

Ustanova Velenjska knjižna fundacija | Književna asociacija Velenika
Mednarodni Lirikofest Velenje 2014 | XIII. mednarodno književno srečanje
Akademija Poetična Slovenija

pokrovitelja
Mestna občina Velenje
Javna agencija za knjigo Republike Slovenije

podeljujejo

mednarodno
Pretnarjevo nagrado 2014

SLOVENSKO ZAHVALO S ČASTNIM NASLOVOM
**ambasador slovenske književnosti
in jezika ter slovanskih kultur**

SRBSKEMU KNJIŽEVNIKU V BOSNI IN HERCEGOVINI

Zdravku Kecmanu

za večletno posredovanje slovenske literature v Bosni in Hercegovini
ter vzpostavljanje slovensko-srbsko-bosansko-hercegovskih
književnih stikov

Zdravko Kecman (1948, Usorci pri Sanskem Mostu) je končal študij srbskega in hrvaškega jezika, književnosti ter bibliotekarstva na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Je vsestranski ustvarjalec, objavlja poezijo, prozo, književne kritike in esejistiko. Kot oboževalec gora je preplezal severno triglavsko steno, o Julijskih Alpah je objavil več potopisov, pogosto dogajanje svojih prozних del umesti v dolino Trente, v Bovec in Furlanijo. Vsako leto se vrača na Kanin, Vogel, Pokljuko, v Julijce. Bovec je razglasil za svoj drug rodni kraj.

Objavil je več odmevnih pesniških zbirk: *Portret vode* (1980), *Ludilo pauka/Norost pajka* (1989), *Odjek grafita/Odmev grafita* (1995), *Kuća svijet završava/Hiša končuje svet* (1997), *Zemljišna knjiga/Zemljiška knjiga* (1999), *Košulja za odlaženje/Srajca za odhajanje* (2000), *Način čitanja/Način branja* (2004), *Kišno podne/Deževni poldan* (2010); izbor pesmi v poljščini *Szalenstwo pajaka/Norost pajka* (prevod Agnieszka Lasek, 2006) ... Objavljeni romani: *Rukopisna ostavština Tereze Žagar Komcove/Rokopisna zapuščina Tereze Žagar Komcove* (1984), *Mrtva voda* (1988, 2002), *Sahrana na Vardi/Pogreb na Vardi* (1997), *Spaljivanje/Sežig* (skupaj z Ljiljano Lalič, 2002), *Scabiosa trenta* (2003), *Kovčezi, nož i vjenčаница/Kovčki, nož in poročna obleka* (2010) ... Kratke zgodbe: *Ključevi/Ključ* (1998), *Natalna karta/Rojstna karta* (2004) ...

Kot pisca proze Zdravka Kecmana uvrščajo med najpomembnejše srbske pisatelje v Bosni in Hercegovini. Njegova literarna dela so kanonizirana, uvrščena v šolske učbenike in prevedena v številne evropske jezike, tako v albanščino, angleščino, danščino, italijanščino, makedonščino, nemščino, poljščino, romunščino, ruščino, slovaščino, slovenščino idr. Sprejet je tako v domače kot tuje pregledne in antologije (*Antologija svetovne poezije*, ur. August Higerland, New York). V slovenščini je 2008 izšel izbor njegovih pesmi *Pajek je slepa pega* v prevodu J. Hudolina ter 2011 roman *Scabiosa trenta* v prevodu Željka Perovića in Manice Baša.

Zdravko Kecman je tudi prevajalec iz ruščine in slovenščine. V srbski jezik je revijalno prevedel dela uglednih slovenskih književnih imen, od Daneta Zajca, Nika Grafenauerja, Borisa A. Novaka, Tomaža Šalamuna, Denisa Poniža, Vena Tauferja, Francija Zagoričnika, Ifigenije Zagoričnik Simonovič, Edvarda Kocbeka, Neže Mauer, do Braneta Mozetiča, Jurija Hudolina, Vide Mokrin Pauer, Maje Vidmar, Ivana Potrča, Aleša Čara, Gorana Gluvića, Dušana Čatra idr. Prevode del slovenskih avtorjev je objavljaval v revijah Putevi, Odjek, Život, Glas, Književnik, Profemina, Politika, Srpska Vila idr. Knjižno je izdal prevedena dela več slovenskih avtorjev, mdr. Jurija Hudolina (*Divljanje*, izbrane pesmi; *Ljubavi*, pesmi), Maje Vidmar (*Način vezave*, izbrane pesmi), Gorana Gluvića (*Džez*, roman), Stanislave Chrobakove Repar (*Iz skupne zime*, poezija), Primoža Reparja (*Hipohondrija*, izbrane pesmi) idr. Za dvojezično zbirko *Kovčeg s duplim dnom/Kovčec z dvojnim dnom* (2010) je prevedel dela sedmih slovenskih pesnikov, za dvojezično zbirko *Ključ za dvije brave/Ključ za dve ključavnici* (2012) dela sedmih slovenskih avtorjev kratkih zgodb in za antologijo *Atlas evropske lirike* (2013), kjer je predstavljenih 12 evropskih književnosti, pet slovenskih pesnikov/pesnic.

Na različnih književnih festivalih v Bosni in Hercegovini je predstavil ter gostil številne slovenske avtorje, mdr. Majo Vidmar, Marjanco Kočevar, Marka Kravosa, Vido Mokrin Pauer, Jurija Hudolina, Slavico Šavli, Toneta Škrjanca, Barbaro Korun, Daneta Zajca, Barico Smole, Lidijo Dimkovsko, Stanislavo Chrobákovu idr.

Ustanovil je revijo Književnik, ki izhaja v Banja Luki in združuje srbske književnike v Bosni in Hercegovini ter predstavlja širše, tudi izvenevropsko, literarno dogajanje. Je tudi urednik založbe Udruženje književnika Srpske. Živi in ustvarja v Banja Luki v Bosni in Hercegovini. (S. Š., Ž. P.)

Zdravka Kecmana lahko za številne zasluge in vrhunsko književnoustvarjalno delo (avtorsko, prevajalsko, uredniško in mednarodnopoljevalno), tesno povezano z njegovim večletnim posredovanjem slovenske literature v Bosni in Hercegovini ter vzpostavljanjem slovensko-srbsko-bosansko-hercegovskih književnikih stikov, z največjim spoštovanjem nagradimo s Pretnarjevo nagrado in imenujemo ambasador slovenske književnosti.

**POETOFBIJA | STRAH PRED POEZIJO IN PESNIKI –
premišljujočimi u agresijskih in diskriminacijskih pojavih 21. st. –
njihovih umetniških interpretacijah in odsevih v novejši literaturi**

SEGREGACIJA DUHA

Znano je, da tisto, kar ni napisano, kot da ne bi obstajalo. Še najmanjše zapisane sledi postanejo dokumenti velikega pomena. Dvajseto stoletje je soočilo človeka z več pošastnimi pojavi, na katere prej ni mogel niti pomisliti. O njih je spregovorila tudi literatura vseh žanrov in knjiga se je znašla na udaru, saj je spregovorila pisana beseda. Velika vojna, fašizem, stalinizem reciklirajo svoje ostanke vse do današnjih dni, v raznih fenomenoloških oblikah. Naj omenim tragično usodo pesnikov v Rusiji, Gumiljov, Cvetajeva, ob tem tudi spočetje in nastanek obsežne literature: Pasternakov *Doktor Živago*, Solženicinov *En dan Ivana Denisoviča*, *Zgodbe s Kolime* Varalama Šalamova ... Gulagi, sibirski taborišča so velika tema, kot tudi koncentracijska taborišča, holokavst, genocid in drugi »izumi«.

Fašizem se je z genocidom spraval nad človeštvo; z genocidom, ki še danes vzbuja strah in gnus v nas. Evropski prostor, se zdi, je nagnjen k raznim deviacijam in deformacijam. O tem je Henri Barbusse napisal roman *Ogenj*, Hemingway je zaman »zvonil« s svojim velikim romanom *Zbogom orožje*; romani in pripovedke Šolohova, Malapartejevi zapisi pričajo o zemljepisnih žariščih, ki so priče zla. Železna zavesa je obstajala tudi v literaturi. Literarne zablode so postajale vse večje, še posebej projekt socrealizma, iz katerega se ni »rodilo« nobeno pomembnejše delo. In socrealizem je bil še kako prisoten v jugoslovan-skih jezikih in literaturah. Tranzicija pa je prinesla še večjo zmedo v literarno življenje in osiromašila bralca, ki zdaj niti ne more kupovati knjig – tako se spodkopavajo možnosti intelektualnega ustvarjanja. Med železno zaveso, novim svetovnim redom, pronacionalističnimi tendencami, tranzicijsko rušilno stihijo in kapitalizmom kot izčrpavajočim parazitom – sta ukleščena pisec in knjiga. Institucije kulture, knjižnice, šole, muzeji in galerije so v brezizhodnem položaju. Pisec in bralec pa sta brez možnosti podpore ustvarjalnosti in bralnega navdiha. Univerze so po navadi projektirane za strogo strokovno in povsem zamejeno izobraževanje. Institucije postajajo mesta, v katerih se nabirata prah in pajčevina, njihovi uničevalci pa so navidezni dušebrižniki in varuhi naroda in jezika, ki so najpogosteje produkt segregacijskih in globalnih pojavov. Tisti, ki lahko kupijo knjigo, jih ta ne zanima, tisti pa, ki jo potrebujejo in si jo želijo, si je ne morejo privoščiti. Tako se duhovna erozija nadaljuje med najštevilčnejšim slojem prebivalstva. Tudi ostali pojavi so neizbežni stranski produkti časa, v katerem živimo. Knjiga se začenja dojemati kot grešnica, pisec pa kot grešnik. Knjige ni več treba sežigati kot v času inkvizicije, obstajajo razni drugi prijemi – njeno zamolčanje. Takšno osiromašenje je vse večje, z njim pa tudi pomanjkanje smisla, kar je pogoj za rast in širjenje književnega plevla. V takšnem brezizhodnem vzdušju pa nastajajo tudi že ome-njene družbene izvrženosti – **poetofobije**. Ker umetnost ni in ne sme biti nikogaršnja služabnica, morajo imeti ustvarjalci absolutno ustvarjalno svobodo, ki pa je v konstelacijah teh odnosov marsikje ni. Pri tem

nastajajo žanri, ki so pokopališča književnosti in vsake druge umetnosti. Trilerji s provokativnimi naslovi in populistično vsebino, v katerih prevladujejo ekstremni pojavi, ki okupirajo vsa človeška čutila, so zelo vabljeni, industrija denarja pa jih z lahkoto spravi na tržišče. *Da Vincijeva šifra*, *Harry Potter*, *Coelhove romanescne srce* parajoče teme in množica njim podobnih so postali lovci na duše na velikem prostoru potencialnega bralca. Njihova prisotnost je najbolj očitna v filmu, tovrstne filmske serije so preplavile ves planet in je skoraj nemogoče najti film, ki bi lahko zadostil tematskim, vsebinskim in umetniškim vrednotam. Z glasbo je enako, morda le še slikarstvo ni na takšnem udaru. Eksperimentalno slikarstvo išče nov izraz, toda muzeji, galerije in tisti, ki lahko kupijo sliko, so zmeraj zainteresirani le za velike slikarstva. Ko gre za književnost, smo priče vsiljevanja novih sistemov, ki so, pod krinko odkrivanja novih vrednot, pogosto brez kritiške misli, brez razumevanja književnega dela. Novi svetovni red vse globalizira in ker je tovrstno sistemski tudi odnos do ustvarjanja in del, lovci na duše, ki so v tesni zvezi s fobijo denarja, sistematično osvajajo prihodnjega razmišljujočega bralca. Pravljica, kot najbolj domišljijski književni žanr, pa je pregnana že v bralčevi zgodnji fazi formiranja in zamenjana s sumljivimi novotarijami ter celo z igračkami v obliki orožja. Poseben šok in popolno desakralizacijo življenja predstavljajo brutalne teme in vojna, ki se lahko spremlja v živo.

Klasične žanre (vesterne, kriminalke ...) so zamenjale povsem asocialne vsebine, grozljivke, vojne zvezd, dehumanizirajoča tehnologija, patološki pojavi zavesti, ki imajo za cilj industrijo in komercializacijo šele odraščajoče človeške zavesti. Dostop do takšnih tem in najbolj odurnih vsebin je več kot enostaven – s pritiskom na gumb. V tem trenutku poteka izgubljena bitka najštevilnejšega dela populacije, ki je zaradi življenjskega trenda ostala prikrajšana za odkrivanje resničnih vrednosti katere koli umetnosti in življenjskega smisla. V takšnem stanju človeške zavesti je manipuliranje z ljudmi postalo zlahka uresničljiv cilj in pri tem se ne izbirajo sredstva. Politični žurnalizem globalnega radiranja najpomembnejših človeških idej odpira prostor segregaciji duha na vseh nivojih. Genocid, totalitarizem, emigracije idr. so rezanje korenin kulture in tradicije. In čeprav se včasih zazdi, da so ti pojavi izginili, je to le past, saj samo spreminjajo svojo obliko, uporabljajoč vse bolj perfidne in drugače ekstremne situacije, da bi dosegli svoj namen. Književna in druga umetniška dela s kritiško mislijo nimajo možnosti, da bi prevladala, saj se jim krči medijski prostor, so ignorirana, zamolčana ali ostro kritizirana, zaradi česar so ideje le-teh dostopne in sprejete samo v ožjih bralnih in kritiških krogih. Beda in revščina največjega dela prebivalstva ter plehka potrošniška mentaliteta so iz človekovih bivališč pregnale knjigo kot najzlahnejšo človekovo dobrino. Porazno je dejstvo, da intelektualni kader po končanem izobraževanju knjig sploh ne bere več. Toda v uteho je, da se knjige pišejo še naprej, pa čeprav v majhnih nakladah in čeprav najdejo pot do majhnega števila bralcev. Še zmeraj pa so tukaj klasiki, katerih vrednost se ni spremenila, toda številni bralci niso dorasli za tovrstno branje. Slednje še posebej velja za postranzicijske dežele.

In vendarle ni vse tako črno, kot se zdi – zaznati je namreč pesniški, književni in ustvarjalni sloj, ki je hkrati tudi bralni. In čeprav je tudi tukaj treba ločevati žito od plev, je jasen diskurz med kakovostnim in pejorativnim. Literatura, ki govori o takšnih mas-pojavih, je bolj analitična, sociološka in manj književna, saj književnost kot umetnost nima vloge razlagalca, marveč pripada višjemu smislu ustvarjanja. Rešitev se ponuja v klasičnih in tistih ustvarjalnih tendencah, ki iz njih izvirajo in se nadaljujejo v svežih jezičnih in umetniških stvaritvah.

Napisane so številne knjige, ki govorijo o segregacijskih pojavih, toda večina jih ne sodi med močna umetniška čtiva in so samo krik v prazno, so kratke sape in kratkega veka. V njih demonsko in človeško ne zmoreda svojih moči kot v delih *Mojster in Margareta*, *Plodovi zemlje*, *Leviathan*, *Krik in bes*, *Doktor Faustus*, *Mož brez posebnosti*, *Zablode gojenca Törlessa*, *Vzlet in strmoglavljenje Ikarja Gubeljčana* – ki so naša trdna evropska književna tla.

Zdravko Kecman

V slovenščino prevedel **Željko Perović**

9. PODELITEV VSESLOVENSKE KNJIŽEVNE NAGRADE

Ustanova Velenjska knjižna fundacija | Književna asociacija Velenika
Mednarodni Lirikofest Velenje 2014 | XIII. mednarodno književno srečanje
Akademija Poetična Slovenija

pokrovitelja
Mestna občina Velenje
Javna agencija za knjigo Republike Slovenije

podeljujejo

SLOVENSKEMU PESNIKU

Esadu Babačiču

KNJIŽEVNO NAGRADO

**velenjica-
čaša nesmrtnosti
2014**

za vrhunski desetletni pesniški opus,
ki pomembno zaznamuje umetniško literaturo XXI. st.

*Poezija ne kriči.
Poezija boža
tiste, ki kričijo.*

Esad Babačič (1965, Ljubljana), slovenski pesnik in publicist. Kot najstnik pel v novovalovski skupini Via Ofenziva in spesnil *Proleterja*. Na ljubljanski filozofski fakulteti je študiral srbski in hrvaški jezik ter slovenščino. Bil nekaj časa pisec oglaševalskih besedil pri agenciji Saatchi & Saatchi. Igral v filmu *Outsider*. Bil dolgoletni sodelavec TV Slovenija. Za pesem *Donava* je prejel avstrijsko nagrado Hörbiger. Napisal biografijo Dejana Zavca.

Samostojne knjižne izdaje poezije: *Kavala* (1986), *Malemu boksarju* (1988), *Angel s scufanimi krili* (1989), *Veter v žilah* (1994), *Black Jack* (1994), *Svoboda pa kar hodi* (1989), *Kiti se ne napihujejo* (2000), *Divan* (2006), *Biospektiva* (2008), *Vsak otrok je lep, ko se rodi* (izbrane pesmi, 2011), *Sloni jočejo pošteno* (izbor, 2011), *Prihodi, odhodi* (2013) ...

»Pesmi Esada Babačiča niso *skromne*, ampak so *asketične* v vzhodnjaškem ali bauhausovskem smislu: manj je več. Če jih gledamo kot minimalistične *krike in šepete*, nam takoj postane jasno, da v pesnikovem opusu ni usodnih prelomnic, ampak, nasprotno: iz globine časa se vzpenjajo kot dvojna vijačnica jezika. To pomeni, da natančno sledijo eksistencialnim položajem, ki jih je zavzelo telo govorca. V poeziji á la Babačič ni nikakršnega varanja in slepomišenja: kar je treba reči – pa če je še tako kruto, grobo, neotesano, nežno, intimno, ljubeznivo – je izrečeno *brez ovinkov in olepšav*. [...]

Irena Novak Popov je v »razmišljanju o poeziji Esada Babačiča« (pod naslovom »Vse to vedeti in ostati skromen« spremlja zbirko *Divan*, 2006), vzpostavila rahločuten in analitičen dvogovor s pesnikovimi poetičnimi svetovi. Na slovenskem Parnasu ima, po njenem mnenju, priznano in ugledno mesto, »določeno specifično težo, krog zvestih bralcev, zaupanje založnikov in urednikov.« Babačičeva poezija pa se, tako poudarja Irena Novak Popov, »(še) ni prebila do osrednjih institucij kanonizacije.« Avtorica cilja na preglede slovenske poezije, izobraževalne programe, pa tudi na odsotnost daljše in razčlenjene znanstvene študije. Med vzroki za dejstvo, da je Babačičeva poezija »deležna manjše pozornosti, kot bi si jo zaslužila«, navaja avtorjevo »socialno zaznamovanost, ki jo smemo brez olepševanja imenovati depri-viligiranost« in njegovo »dvojno kulturno pripadnost oz. večkulturnost.« Ugotovitve Irene Novak Popov so zelo natančne in vsebujejo bistvene povezave med sprejemom Babačičevega pesništva in avtorjevimi obrtno-poetičnimi postopki. Več kot nujno je prevrednotenje poezije Esada Babačiča v literarnozgodovinskem in literarnoteoretičnem smislu. [...]

Nič čudnega ni bilo, da se je Esad Babačič, ki so ga (večkrat na silo in brez potrebe) imenovali glasbeni »novovalovec«, »pankovski anarhist« in podobno, navezal na poetiko camusovskega upornega človeka, na negativno estetiko *prekletih* pesnikov, na kot britev ostro in neprizanesljivo pesništvo Danaeta Zajca. *Nepriлагоjenost* Babačičeve poezije ni le družbena, svoje vzroke ima v avtorjevem intimnem odnosu do jezika in razumevanju poezije. [...]

To, kar se je na Balkanu zgodilo pred našimi očmi in očmi letargične Evrope, je zaobjeto v *revoluciji*, grozi in gnusu Babačičevih verzov. [...]

Babačič pravzaprav ne pripada nobeni pesniški generaciji, označuje ga *drugačnost*. [...] Mnogi kolegi, ki so z njim delili razpad socialističnega sveta in vrednot, so pristali v zakloniščih kulturnega podzemlja in alternative, si poiskali druga sredstva izražanja ali zatočišča drugih jezikov.«

(MILAN DEKLEVA, iz spremne k izbranim pesmim E. B. *Vsak otrok je lep, ko se rodi*, 2011)

Vrhunski pesniški opus Esada Babačiča, izkazan z zbirkami v zadnjih desetih letih in že desetletju poprej, pomembno zaznamuje slovensko umetniško literaturo XXI. st.

POETOFBIJA | STRAH PRED POEZIJO IN PESNIKI

BUREK IN SLOVENSKI PESNIKI

Slovenski pesniki so nekoč radi hodili po Miklošičevi cesti in se basali z burekom, ki je bil najcenejši. Neki pametnjakovič je nekoč pripomnil, da bo tisti, ki ga bo dovolj dolgo jedel, enkrat dobil Nobelovo nagrado za najboljšo pesem o bureku. Vsi so se mu smejali in jedli naprej, prepričani, da gre za neumestno pripombo, kakršnih je bilo med uživanjem bureka vedno na pretek. Bili so časi, ko je bila kakovost še vedno pred kvantiteto in je bil kapitalizem le grožnja, varno spravljena onkraj Berlinskega zidu. Vsi smo imeli radi burek in to je bilo edino pomembno. O tem, koliko jih je kdo pojedel in kako škodljiv je bil za naše zdravje, ni nihče razmišljal. Ko smo se ga najedli, smo preprosto odšli in s seboj odnesli svoje madeže od bureka, ki jih nismo skrivali pred sosedi. Madeži so govorili našo pesem namesto nas. Ponos še ni imel cene in vsakdo ga je lahko razmetaval za drobiž. Burek nas je držal skupaj, zato je ohranil svoje poslanstvo tudi, ko je prišla nova ureditev.

Slovenski pesniki so še kar naprej hodili po Miklošičevi cesti in jedli burek, ko ta še ni bil imeniten, ko je bil še čisto navaden burek, še pica burek ne, samo burek, sirov ali mesni, včasih jabolčni. Jedli so ga in sanjali, kako bodo nekoč dobili nagrado, da jim enkrat ne bo več treba jesti bureka. Upali so in se redili, nekateri so začeli celo pisati prozo o ljudeh, ki jedo burek za zajtrk, kosilo in večerjo. Drugi so postali politiki in šli v zapor, samo da ne bi postali burek. Danes so že malce zabuhli od bureka in podalpskih hlapov. Burek je postal imeniten, oni pa še vedno hodijo mimo njega, kot da ga niso nikdar jedli. Vsi so že malce gosposki, čeprav vedo, da Nobelove nagrade ne bo. Kdo le, bi jo lahko dobil, za pesem o Miklošičevi ulici, po kateri se pride do ljubljanske železniške postaje, kjer stojijo vlaki, ki več ne hrepenijo po Zahodu in Nemkah. Za pesem o pesnikih, ki so že siti bureka in samih sebe.

Esad Babačič

8. PODELITEV MEDNARODNEGA FESTIVALNEGA PRIZNANJA

Ustanova Velenjska knjižna fundacija | Književna asociacija Velenika
Mednarodni Lirikonfest Velenje 2014 | XIII. mednarodno književno srečanje
Akademija Poetična Slovenija

pokrovitelja
Mestna občina Velenje
Javna agencija za knjigo Republike Slovenije

podeljujejo

SLOVENSKI KNJIŽEVNI PREVAJALKI

Namiti Subiotto

MEDNARODNO FESTIVALNO KNJIŽEVNO PRIZNANJE

lirikonov zlat
2014

za vrhunske revijalne prevode
bolgarske in makedonske poezije XXI. st. v slovenščino
(objavljene v mednarodni **Rp. Lirikon21**)

Namita Subiotto (1972, Postojna), študirala hrvaški, srbski in makedonski jezik s književnostjo ter primerjalno slovansko jezikoslovje. Je doktor znanosti (s področja literarnih ved), predavateljica na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, književna prevajalka iz hrvaščine, srščine, makedonščine in bolgarščine v slovenščino ter iz slovenščine v makedonščino. Med njenimi pomembnejšimi knjižnimi prevodi leposlovja so dela Venka Andonovskega, Jasne Koteske, Aleksandra Prokopieva, Vlada Uroševića, Mitja Čandra, antologija makedonske kratke proze, Igorja Isakovskega, Stanislava Stratieva idr.

Vrhunski revijalni in knjižni prevodi Namite Subiotto pomembno seznanjajo slovenski kulturni prostor s sodobno makedonsko in bolgarsko literaturo.

POETOFBIJA | STRAH PRED PREVODI IN PREVAJALCI POEZIJE

STRAH PRED SREČANJEM

»Kdo se boji prevajalca poezije?«

»Nihče!«

»In če pride?«

»Zbežimo!«

Ko smo se kot otročiči v igri *Kdo se boji črnega moža* najprej enoglasno delali pogumne, nato pa vsak zase bežali pred neznanim, je redko komu prišlo na misel, da ne bi vpil v en glas, temveč bi se raje najprej pozanimal, kdo je sploh ta črni mož in zakaj bi se morali bati srečanja z njim. A to je bila igra in bistveno je bilo dirjati in se ne pustiti ujeti, pa tudi črni mož je bil vedno nekdo od nas, četudi ni nikoli vprašal *Kdo se boji mene?* Črni mož je namreč precej zanimivejši, saj ga ne poznamo in zato se ga lahko bojimo. In če zbežimo, se ne bomo nikoli srečali z njim, pač pa se ga bomo lahko še naprej bali. A pomislite, kaj vse bi nam lahko ta črni mož povedal, če bi mu dali možnost in če bi ga razumeli. Če bi bili zvedavi, namesto lažno pogumni. Če bi poslušali njegovo pesem. V izvorniku ali prevodu.

Prevodi poezije so potrebni, kolikor je potrebna poezija. Nekomu nič. Nekomu (nad)vse. Če lahko prevodi služijo za vzpostavljanje miru med zavojevanima stranema, lahko služijo tudi za vnos sladkega nemira med neznancema: pesnikom in bralcem, potencialnima duhovnima tovarišema, ki se brez prevoda ne bi spoznala, saj se njune misli sučeta v različnih jezikih in drug drugega ne moreta dekodirati. Pesem lahko dekodira in prekodira književni prevajalec poezije, ki je seveda najprej bralec. In če ima pesem prevod, je imela vsaj enega bralca. Ta bralec pa je hkrati tudi razgrinjalec rdeče preproge za zvedavce, za katere bi bila pesem v izvorniku nevidna. Pesem je vselej oblečena v jezik, zato se zdi, da je brez prevodov manj dostopna kot slika, čeprav je v njej tisoče podob ali glasba, čeprav poka od zvoka. Prevajalec mora biti prevejanec, znajti se mora v svobodi neskončnih možnosti, s pomočjo katerih bo ustvaril popoln ponaredek. Poiskati mora surovine za osnovne barve, jih zmešati v vse potrebne odtenke, ki se bohotijo v izvorniku, ter jih nanesti tako, da se bo prevod karseda brezhibno zrcalil v njem. Pri tem početju plava v globokih morjih, se vzpenja po strmih skalah, koraka po neznanih predelih, se spotika, pada, tone, zaide in se spet najde. Z vsako pesmijo na novo, saj je vsaka skrivnost zase. Verjamem, da tudi za pesnika. (**Namita Subiotto**)

AKADEMIJA POETIČNA SLOVENIJA

LIRIKONFESTOVI LAVREATI

2004–2014

PRETNARJEVI NAGRAJENCI – ambasadorji slovenske književnosti in jezika ter slovanskih kultur: **2004** – Ludwig Hartinger (Avstrija), **2005** – František Benhart (Češka), **2006** – Gančo Savov (Bolgarija), **2007** – Božena in Emil Tokarz (Poljska), **2008** – Kari Klemelä (Finska), **2009** – Matjaž Kmecl (Slovenija), Andrej Rozman (Slovenija), **2010** – Nadežda Starikova (Rusija), **2011** – Peter Scherber (Nemčija/Avstrija), **2012** – Evgen Bavčar (Slovenija/Francija), Orsolya Gállos (Madžarska), **2013** – Nikollë Berishaj (Albanija), **2014** – Zdravko Kecman (Republika Srbska/Bosna in Hercegovina);

VELENJICA-ČAŠA NESMRTNOSTI – slovenska književna nagrada za desetletni vrhunski pesniški opus v XXI. st.: **2006** – Andrej Medved, **2007** – Milan Vincetič, **2008** – Milan Dekleva, **2009** – Vinko Möderndorfer, **2010** – Boris A. Novak, **2011** – Milan Jesih, **2012** – Peter Kolšek, **2013** – Zoran Pevec, **2014** – Esad Babačić;

LIRIKON(FEST)OV ZLÁT – mednarodni festivalni priznanji za vrhunske revijalne prevode v Rp. Lirikon21 in najtehtnejši esej Lirikonfestovega književnega omizja / nagradna ustvarjalna bivanja na mednarodni književniško-prevajalski rezidenci v Velenju: **2007** – prevajalsko-rezidenčno Andrej Medved, rezidenčno Marko Kravos, Tone Peršak, Milan Dekleva, Milan Vincetič; **2008** – prevajalsko-rezidenčno Mateja Bizjak Petit (F), esejistično Mitja Čander, esejistično-rezidenčno Meta Kušar (SI); **2009** – prevajalsko-rezidenčno Draga Rinkema (NL), prevajalsko Urška Zupanec (SI); **2010** – prevajalsko-rezidenčno Peter Kuhar (SI/CZ), rezidenčno Lenka Daňhelová (CZ), Matjaž Kmecl (SI), Admiral Mahić (BA); **2011** – prevajalsko-rezidenčno Tanja Petrič (SI), rezidenčno Kristina Potočňáková (SK), Marlena Gruda (PL); **2012** – rezidenčno Laima Masyté (LT), Feliciano Sánchez Chan (MEX), Petr Mainuš (CZ); prevajalsko Andrej Pleterski (SI), esejistično Manca Erzetič (SI); **2013** – prevajalsko Željko Perović (SI) in Lenka Daňhelová (CZ); rezidenčno Petr Mainuš (CZ), Žarko Milenić (BA), Milo Jukić (BA); **2014** – prevajalsko Namita Subiotta (SI)

MUZAGET NA LIRIKONFESTOVEM OLIMPU

MESTNA OBČINA
VELENJE

Ustanova
Velenjska
knjižna
fundacija

MEDNARODNI LIRIKONFEST VELENJE

Ustanova
Velenjska
knjižna
fundacija

štrinajstinke 2014 Velenje

VABILO

darilne vstopnice *

Manifest(ativ)no: **POETOFBIJA/ADP21 – STRAH PRED POEZIJO IN PESNIKI**, premišljuječimi o agresivskih in diskriminacijskih pojavih 21. st. – njihovih umetniških interpretacijah in odsevih v novejši literaturi

Mednarodni Lirikonfest Velenje 2014 XIII. MEDNARODNO KNJIŽEVNO SREČANJE

Velenje v čašah poezije | Vila Bianca idr. prizorišča | 10. do 12. septembra

Med 10. in 12. septembrom 2014 Vas prisrčno vabimo na prelistavanje festivala liričnega občutja – XIII. mednarodnega književnega srečanja v Velenju – letos z gosti iz Bolgarije, Makedonije, Črne gore, Srbije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Češke, Slovaške, Poljske ... in Slovenije (jugovzhodno- in srednjeevropsko književno sodelovanje)

z osrednjim dogodkom

AKADEMIJA POETIČNA SLOVENIJA 2014*

v petek, 12. septembra, v Velenju (Vila Bianca)

17:30 | **POGOVOR Z LIRIKONFESTOVIMI LAVREATI 2014**

19:00 | **SLAVNOSTNA PODELITEV LIRIKONFESTOVIH NAGRAD IN PRIZNANJ**

- **velenjska-čaša nesmrtnosti 2014** slovenskemu pesniku **ESADU BABAČIĆU** za vrhunski desetletni pesniški opus v XXI. st. (9. podelitev vseslovenske književne nagrade);
- **mednarodna Pretnarjeva nagrada 2014/častni naslov »ambasador slovenske književnosti in jezika ter slovanskih kultur«** – slovenska zahvala srbskemu književniku v Bosni in Hercegovini **ZDRAVKU KECMANU** za večletno vzpostavljanje slovensko-srbsko-bosansko-hercegovskih književnih stikov (11. podelitev mednarodne književne nagrade/ambasadorskega naslova);
- **lirikonov zlat 2014** slovenski književni prevajalki **NAMITI SUBIOTTO** za vrhunske revijalne prevode poezije XXI. st. (obj. v Rp. Lirikon21 / 8. podelitev mednarodnega festivalnega priznanja).

Umetniški PROGRAM akademije: Muzaget na Lirikonfestovem Olimpu / utrinki izvirne in prevedene evropske poezije XXI. st. / glasbeni utrinki: Samo Kutin in Ana Kravanja (kalimbe, improvizirana glasba na afriška glasbila) / Barbara Figurniak (pevka) in Mateusz Jarosz (klavir) / Tanja Lončar (citre) / Matej Krajnc (kantavtorsko) / Zdravica Lirikonfestovim nagrajencem / 21:00 / lirični etno koncert *Mediteran, Pesmi Sredozemlja*: Klarisa Jovanović in Della Segodba (Vasko Atanasovski, Luka Ropret, Nino de Gleria, Marjan Stanič) / Poezija telesa: Edita Čerče (orientalski ples)

Večletna glavna pokroviteljica festivala: **MESTNA OBČINA VELENJE** in **JAVNA AGENCIJA ZA KNJIGO R. SLOVENIJE**

* Darilne vstopnice v omejenem številu prejmete z nakupom festivalne antologije Rp. Lirikon21 / * Obvezna rezervacija mize ali sedišča na lirikonfest2@gmail.com ali tel. 031 848 591 do 9. sept. opoldne. / Celotni program festivala na www.lirikonfest.si

Vodja fundacije in festivala: Ivo Stropnik / lirikonfest@gmail.com / Kabinet UVKF, Stari trg 26, Velenje / Tel.: 03 5870 920